

บทที่ 1

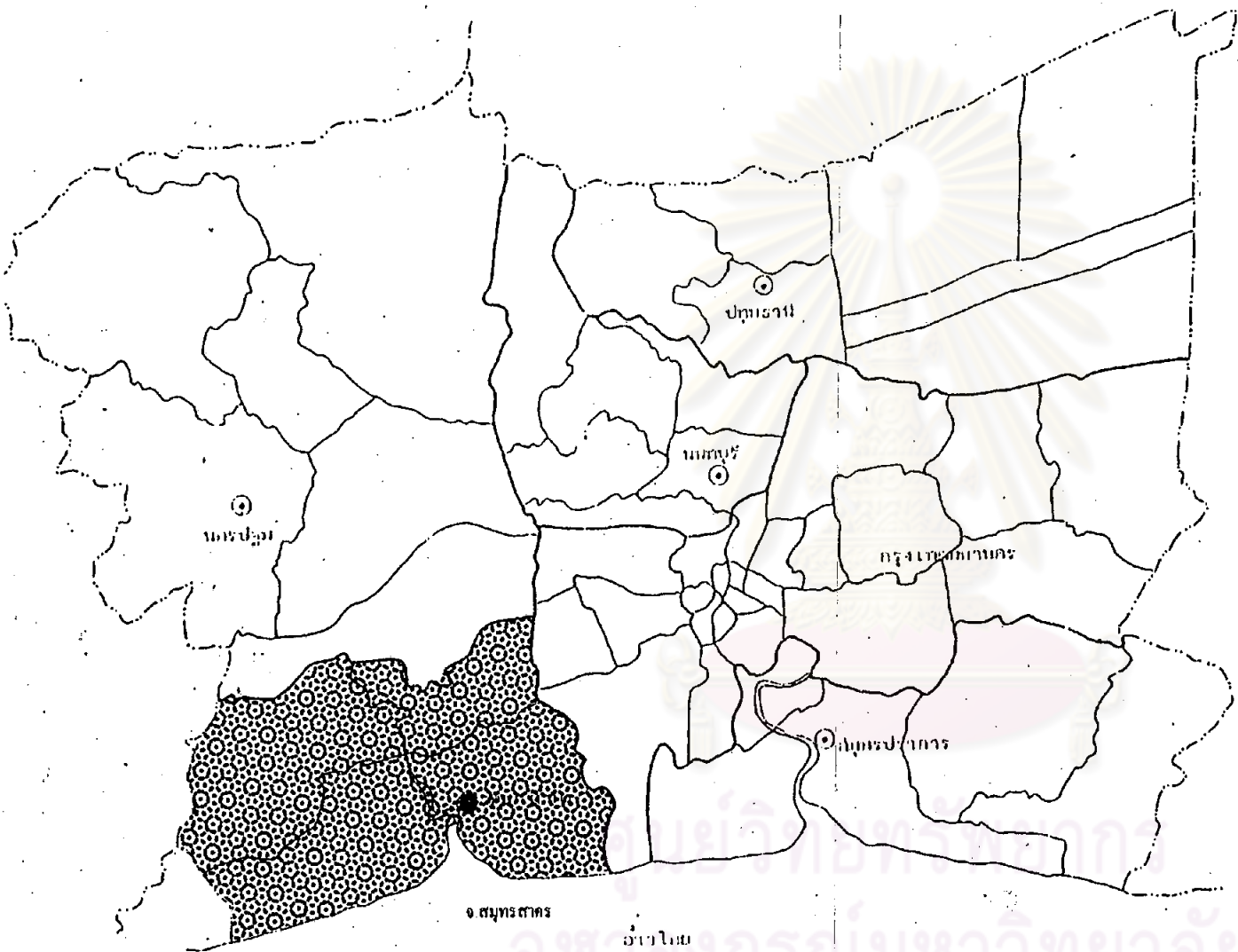
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษา

จากนโยบายการพัฒนาประเทศของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 และฉบับที่ 6 มีเนื้อหาสาระสำคัญของการพัฒนาประเทศทางด้านเศรษฐกิจในภาคอุตสาหกรรมเป็นประการหนึ่ง การส่งเสริมการลงทุนของรัฐบาลกระตุ้นให้ภาคเอกชนเกิดการลงทุนมากขึ้น นโยบายการพัฒนาเมืองและชนบท ที่เน้นการกระจายความเจริญไปสู่ส่วนภูมิภาคโดยมีภาคอุตสาหกรรมเป็นมาตรการสำคัญแต่เนื่องจากในปัจจุบันกรุงเทพมหานครยังคงเป็นศูนย์กลางความเจริญและการพัฒนาประเทศ ส่งผลให้เกิดปัญหาการกระจุกตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และการเพิ่มขึ้นของประชากรอย่างรวดเร็ว ตลอดจนการขยายตัวเขตติดต่อใกล้เคียงในจังหวัดปริมณฑลทั้ง 5 จังหวัด คือ จังหวัดสมุทรปราการ ปทุมธานี นนทบุรี นครปฐม และสมุทรสาคร โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมด้านอุตสาหกรรมการผลิต และการบริการสังคมให้สามารถเป็นฐานการจ้างและมีให้ประชากรในเขตปริมณฑลเดินทางเข้ามาทำงานและใช้บริการในกรุงเทพมหานคร

ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะนี้คือ การพัฒนาประสิทธิภาพของเมืองในเขตรอบ ๆ กรุงเทพมหานครที่จะรองรับความเจริญที่ขยายตัวอย่างรวดเร็วมิได้รับการวางแผนอย่างพอเพียง ในขณะที่มีความต้องการใช้ที่ดินเพื่ออุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น พื้นที่เกษตรกรรมที่อุดมสมบูรณ์ถูกรบกวนจากปัญหาสิ่งแวดล้อม ในด้านประชากรและแรงงานที่เพิ่มขึ้นก็เกิดปัญหาการอพยพเข้ามาอาศัยในพื้นที่ที่เป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม อันเป็นสภาพของชุมชนแออัดขนาดเล็กที่พร้อมจะขยายพื้นที่ออกไปมากขึ้น

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระจายตัวของอุตสาหกรรม ประกอบด้วยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม (Location Factors) เช่น ที่ดิน แรงงาน ทุน วัตถุดิบ ตลาด เป็นต้น และแบบแผนที่ตั้งของอุตสาหกรรม (Location Pattern) เข้ามาประกอบการศึกษานี้

แผนที่: 1.1
แสดง: ที่ตั้งจังหวัดสมุทรสาคร
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระจายตัวของอุตสาหกรรม ในชุมชนเมืองกระทุ่มแบน จ.สมุทรสาคร
ที่มา :

หน้า 2

ชุมชนเมืองกระทู้แบน ประกอบด้วยชุมชนหลัก 2 แห่ง คือ เทศบาลตำบลกระทู้แบน และสหภาพวิสาหกิจอ้อมน้อย บริเวณแหล่งที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญอยู่ในเขตสหภาพวิสาหกิจอ้อมน้อย เพราะตั้งอยู่ในเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) และเส้นทางคมนาคมสายรอง คือ ถนนเศรษฐกิจ 1 ซึ่งเป็นเส้นทางติดต่อระหว่างอำเภอเมืองสมุทรสาครกับอำเภอกระทู้แบน และการคมนาคมติดต่อเชื่อมโยงระหว่างถนนเพชรเกษมกับถนนธนบุรี-ปากท่อ นอกจากนี้ยังประกอบด้วยเส้นทางคมนาคมสายรองอีก 2 สาย คือถนนพุทธมณฑลสาย 4 และถนนพุทธมณฑลสาย 5 ติดต่อกับถนนเพชรเกษมกับถนนบางกอกน้อย-นครชัยศรี การที่พื้นที่อำเภอกระทู้แบนอยู่ในระยะใกล้เคียงกรุงเทวมหานคร และมีเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงถึงกันได้โดยสะดวกรวดเร็ว

พื้นที่แห่งนี้ประกอบด้วยโรงงานประเภทใช้จำนวนมาก เช่น โรงงานทอผ้า โรงงานอาหารกระป๋อง โรงงานผลิตชิ้นส่วนอุปกรณ์ เป็นต้น จึงเป็นแหล่งงานที่ก่อให้เกิดแรงงานอพยพเข้ามาจำนวนมาก จึงมีผลทำให้บริเวณพื้นที่ศึกษาเป็นชุมชนเมืองที่มีการใช้ที่ดินขยายตัวอย่างรวดเร็ว และมีบทบาททางเศรษฐกิจสูง ดังนั้นการศึกษารูปแบบของการกระจายตัวของที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม และปัจจัยที่มีต่ออุตสาหกรรมในที่ตั้งหนึ่ง (Localisation) ที่มีประโยชน์ในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับแหล่งที่ตั้ง (Location) ของอุตสาหกรรม

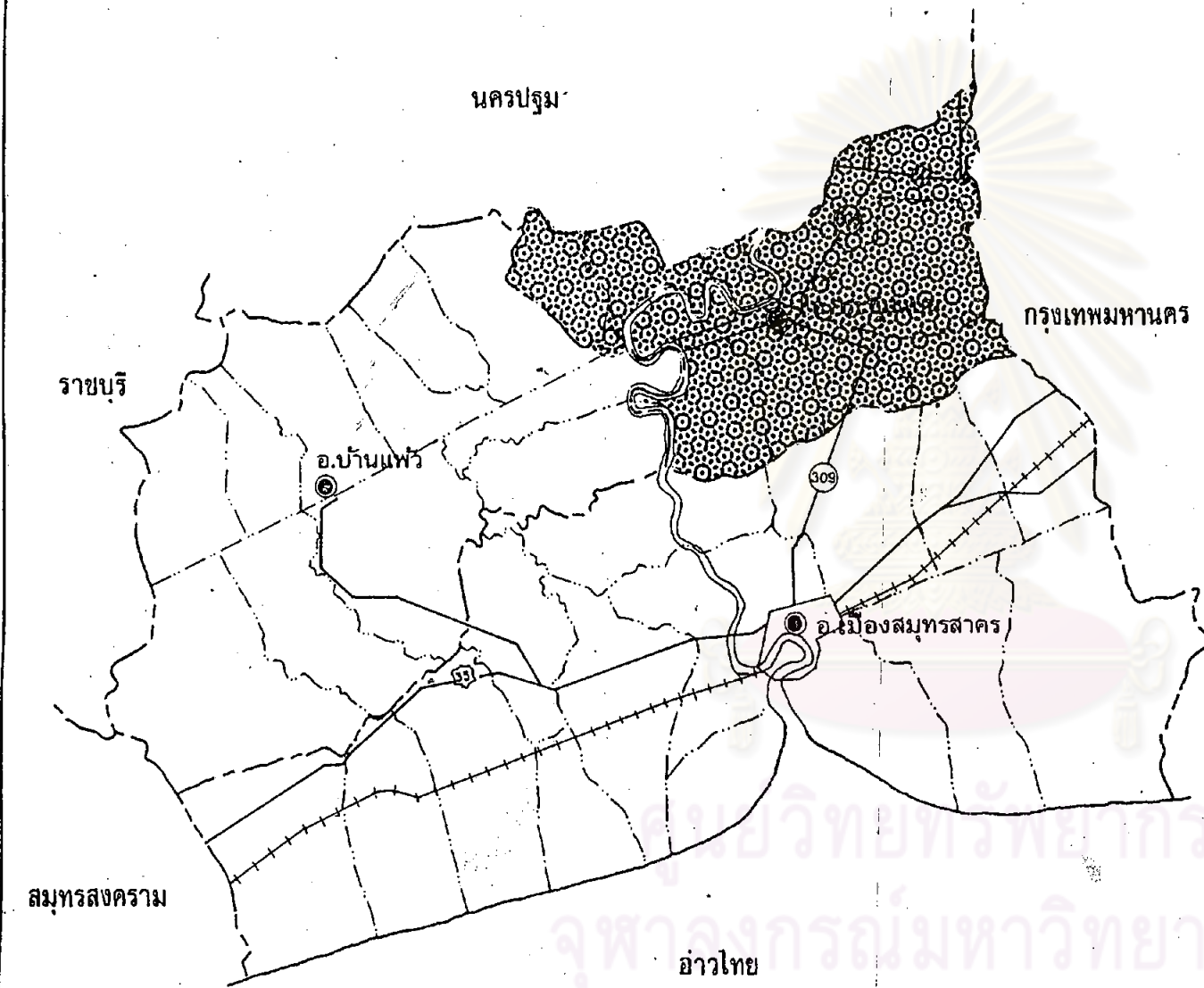
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1.2.1 เพื่อศึกษาที่ตั้ง และรูปแบบการกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ศึกษา
- 1.2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ศึกษา

1.3 ขอบเขตการศึกษา

พื้นที่ศึกษาประกอบด้วยชุมชนเมือง 2 แห่ง คือ เทศบาลตำบลกระทู้แบน มีเนื้อที่ 2.175 ตารางกิโลเมตร และสหภาพวิสาหกิจอ้อมน้อย มีเนื้อที่ 30.40 ตารางกิโลเมตร

การศึกษานี้จะทำการศึกษารูปแบบการกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณพื้นที่ศึกษา และบริเวณพื้นที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอกระทู้แบน จังหวัดสมุทรสาคร

- อำเภอ
- เขตจังหวัด
- เขตอำเภอ
- เขตตำบล
- ~~~~~ แม่น้ำ
- ถนน
- +++++ ทางรถไฟ

แผนที่: 1.2

แสดง: ที่ตั้ง อ. กระทุ่มแบน จ. สมุทรสาคร

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระจายตัวของอุตสาหกรรม
ในชุมชนเมืองกระทุ่มแบน จ.สมุทรสาคร

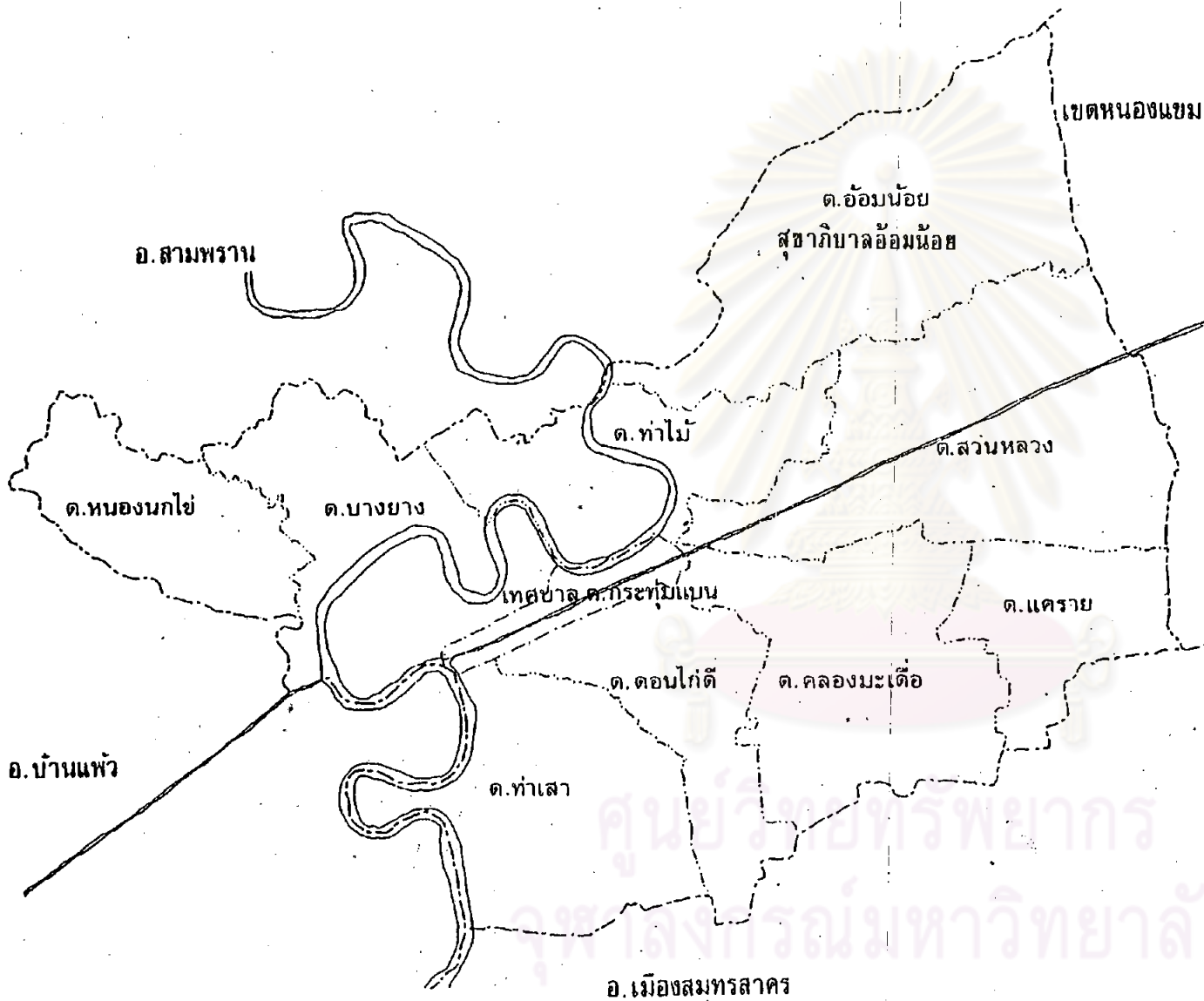
ที่มา: กรมการปกครอง

หน้า 4

2 0 2 4 6 8 10 ก.ม.

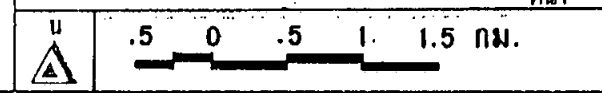

แผนที่: 1.3
 แสดง: การแบ่งเขตการปกครองระดับตำบล

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระจายตัวของอุตสาหกรรม
 ในชุมชนเมืองกระทุ่มแบน จ.สมุทรสาคร

ที่มา: กรมการปกครอง หน้า 5

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.4 ขั้นตอนและวิธีการศึกษา

1.4.1 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลขั้นทุติยภูมิ จากรายงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น รายงานวิจัยและผังเมืองของสำนักผังเมือง รายงานจังหวัด สำนะโนประชากรและเคหะ และ รายงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.4.2 สํารวจภาคสนาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นปฐมภูมิ ด้วยการสังเกต จดบันทึก และการสัมภาษณ์

1.4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.4.4 เสนอแนะการควบคุมและส่งเสริมการกำหนดที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมที่เหมาะสม

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการใช้ที่ดินเพื่ออุตสาหกรรมและที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม

1.5.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม

1.5.3 เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย และวางแผนการใช้ที่ดินเพื่ออุตสาหกรรม

1.6 แหล่งที่มาของข้อมูล

1.6.1 รายงานวิจัยและเอกสารต่าง ๆ จากศูนย์เอกสาร หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

- ศูนย์วิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ
- สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย
- สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรสาคร
- สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสมุทรสาคร
- ที่ว่าการอำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ฯลฯ

1.6.2 แผนที่ ภาพถ่ายทางอากาศจากสำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย

1.6.3 ข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม